

Se över hela ansvarssystemet!

Det är dags att regelverket för hälso- och sjukvårdspersonalens ansvar ses över i sin helhet! Socialstyrelsens förslag är ett litet steg i rätt riktning, och det är angeläget att förändringarna snarast genomförs. Det får inte enbart läggas i högen av intressanta förslag i avvaktan på större förändringar. Socialstyrelsens förslag innebär bland annat att Socialstyrelsen inte får anmäla de yrkesutövare till HSAN (Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd) som lämnat en avvikelserapport inom sju dagar. För att stimulera avvikelserapportering bör detta införas snarast.

»För att risker och händelser skall kunna utredas och förebyggas måste de rapporteras och för att uppnå den preventiva och stödjande inriktningen inom Lex Maria-systemet måste den olyckliga kopplingen mellan rapporteringsskyldighet och eventuell påföljd elimineras. Det krävs en lagändring som begränsar Socialstyrelsens anmälningskyldighet till HSAN till fall som gäller provotid, återkallelse av legitimation eller begränsning av förskrivningsrätten.

Ett patientsäkerhetssystem måste inriktas på varför en händelse inträffat och hur händelser kan förebyggas, inte vem som gjort fel och skall ställas till ansvar. Sjukvårdens system är idag alltför komplext för att enskilda händelser uteslutande kan relateras till en person. Mänskliga misstag kan heller aldrig undvikas, men väl till stor del förebyggas. Här fyller såväl sjukvårdens egna kvalitetssystem som Lex Maria-systemet en viktig roll, men måste sammanlänkas samt användas utredande och förebyggande.«

Detta citat finns i Läkarförbundets förslag till förbättringar från 2002 och är lika aktuellt idag.

Läkarförbundet föreslår att regelverket för hälso- och sjukvårdspersonalens ansvar ses över i sin helhet i en statlig utredning för att så långt som möjligt bygga upp ett patientsäkerhetssystem utan repressiva inslag. Det går inte att bortse från att ytterligare en hämsko på benägenheten att avvikelserapportera är rädslan att bli »uthängd« i medier. Det finns därför behov av att utreda frågan om huruvida hälso- och sjukvårdspersonalens identitet kan skyddas, i vart fall innan en kvalificerad och opartisk händelseanalys är genomförd. Socialstyrelsen gör i sin promemoria en hänvisning till USA där en lag införts som skyddar yrkesutövarens identitet. Därutöver behövs en diskussion där yrkesutövaren kan känna trygghet i avvikelserapporteringen och inte räds för att den egna rapporteringen kan leda till straffrättsliga sanktioner. Inte minst mot bakgrund av att HSAN, vad vi känner till, för första gången överlämnat ett ärende till åklagare.

Kontaktuppgifter Sveriges läkarförbund:
www.lakarforbundet.se, E-post: info@slf.se
Telefon: 08-790 33 00, Fax: 08-20 57 18
Postadress: Box 5610, 114 86 Stockholm
Besök: Villagatan 5, Stockholm

Vi kan göra mycket själva i väntan på en utredning. Läkare har ett stort ansvar för patientsäkerhetsfrågor och det är viktigt att vi inser att det är mänskligt att felas. Ibland är det enklare att lägga ansvaret på enskilda medarbetare än att åtgärda underliggande systemfel med bristande rutiner. Vi skall bidra med vår kunskap för att förebygga oönskade händelser i vården. Vi måste engagera oss nu och på våra arbetsplatser verka för att stärka rutiner och planer så att våra patienter kan känna ett fortsatt stort förtroende för vården. Genom ett systematiskt förebyggande arbete kan vi påverka beslutande organ till att ytterligare stärka vår och patienternas roll i hälso- och sjukvården för att förbättra patientsäkerheten.

Förutom systemförändringar efterlyser vi en rörelse likt den som IHI (Institute for Healthcare Improvement) initierade i USA. Syftet är att minska antalet dödsfall hos ineliggande patienter i USA med 100 000. I Sverige skulle kanske siffran vara 2 000 baserat på en extrapolering av danska och andra internationella siffror. Vilka politiker får vi se, inför årets val, som lovar att prioritera patientsäkerhetsarbetet för att minska onödigt lidande? Är det dags för hälso- och sjukvårdens personal och vårdgivare att gemensamt sätta upp nationella mål och genomföra systematiskt förbättringsarbete för att rädda liv?

»Vilka politiker får vi se, inför årets val, som lovar att prioritera patientsäkerhetsarbetet för att minska onödigt lidande?«

CATARINA ANDERSSON FORSMAN
VD, Sveriges läkarförbund

Vapenlagen omöjlig?

Socialstyrelsen har undersökt hur läkare fullgör anmälningsplikten avseende vapeninnehav hos psykiskt sjuka patienter. Uppföljningen visar att läkare inte gör anmälan i den utsträckning som de borde. Socialstyrelsen antar att läkare antingen inte förstår varför de ska anmäla eller att de inte vill acceptera att fullgöra skyldigheten. Samtidigt tar vårdgivarna ett bristfälligt ansvar för att bestämmelserna följs.

»En läkare som bedömer att en patient av medicinska skäl är olämplig att inneha skjutvapen, ska omedelbart anmäla detta till polisen.« Denna skrivning innebär att en mycket stor andel av de

patienter som söker psykiatrisk vård kan bli anmälda. Om läkare inte vill acceptera anmälningskyldigheten måste lagstiftarna fundera över varför det är så. Är det risk för äventyrat förtroende så måste det tas på allvar. Vi kan inte ha en lag som gör att patienter avstår från att söka sjukvård!

Det vore kanske bättre att till ansökan om vapeninnehav bifoga medicinskt intyg samt införa regelbunden omprövning, med tätare intervall vid hög ålder.

Eva Nilsson Bågenholm
ordförande Sveriges läkarförbund